

155 pladser er der på landets sikrede institutioner til 14-17-årige lovovertrædere

56 af disse pladser står tomme i dag

Kilde: Morgenavisen Jyllands-Posten

GULDKLUMPER. Ny afhandling viser, at moderne forældre – især ressourcestærke – føler en forpligtelse til at tage mere og mere ansvar for deres børns sociale og faglige udvikling. Men dette kan give bagslag, advarer dagens skribent. Arkivfoto: Jacob Ehrbahn

Forældreansvar. Kærlighed er ikke længere nok

Selv om børn tilbringer mere tid end nogensinde i institutioner, er det ikke længere 'samfundets skyld', hvis børn ikke udvikler deres kompetencer.

ANALYSE

Det kan være en angstprovokerende oplevelse at blive forældre. Da Anna og Rune bliver forældre, skylder oceaner af spørgsmål ind over dem. Hvor meget legetøj skal barnet have? Gør de nok – og det rigtige – for at udvikle Ivans og Emmas kompetencer?

CAMILLA MEHLSSEN

Anna og Rune er hovedpersoner i Nikolaj Zeuthens roman 'Verdensmestre' fra 2010, som handler om det moderne familieliv, hvor opdragelse bliver et projekt med succeskriterier. Romanen fanger tidsånden på rammede vis. Mange forældre, og særligt de ressourcestærke, tager ansvaret for de små

guldklumper på sig i en sådan grad, at det rækker langt ud over kærlighed og omsorg. Det handler også om at udvikle barnets sociale og faglige potentiale.

Når opdragelse bliver et 'kompetenceprojekt' for mange forældre, hænger det især sammen med, at der hen over det seneste halve århundrede er sket en enorm individualisering af forældreansvaret. Selv om en stor del af familiens opdragelsesopgave er blevet outsourcet til skole og institution, holdes forældre mere end nogensinde ansvarlige for deres børns opførsel, trivsel og udvikling. Hvis barnet er umuligt, betragtes det sjældent som skolens eller børnehavens skyld, men som forældrenes skyld.

FORSKEREN Dil Bach har netop indleveret sin ph.d.-afhandling om danske overskudsfamiliers opdragelse ved Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, Aarhus Universitet. Her er en af hendes hovedpointer, at der i dag hersker en forestilling om, at børns fremtidige succes – og udviklingen af deres evner – hænger nøje sammen med forældrenes indsats. Derfor investerer forældre, særligt de ressourcestærke, mere tid i børnene.

Det lyder måske ikke underligt, for selvfølgelig spiller mor og far en enorm rolle i

et barns liv. Problemet er, at den individuelle tilgang trækker ansvaret ud af de institutioner, som ellers har overtaget en stor del af den opdragelsesopgave, der tidligere lå i familien. I Danmark er stort set alle småbørn i institution – 96 pct. af de 3-5-årige – og tilbringer i gennemsnit 7,5 timer om dagen i daginstitutionen. Og den massive institutionalisering fortsætter op gennem børnenes skoleliv.

TRODS institutionaliseringen af børnelivet er forældres forbrug af tid på omsorg til deres børn steget markant i løbet af de sidste årtier. Her trækker fædrenes tid op i statistikken, for der er ingen tvivl om, at fædrene er kommet langt mere på banen, men det er fortsat mødre, der bruger mest tid på børnene.

I de overskudsfamilier, Dil Bach har studeret, er det kvinderne, der har taget opdragelsen af børnene på sig. Kvinderne anser det for afgørende at være til stede for deres børn og prioriterer kontakt og nærvær, bl.a. ud fra en stærk overbevisning om, at det at være der for sit barn er vigtigt for barnets trivsel og udvikling. Den samme satsning af børnene ses blandt middel- og øvre middelklassefamilier i det meste af den vestlige verden.

En af kvinderne er Birgitte, der betrag-

ter sine egne børns trivsel som direkte effekt af, om hun har været en god eller dårlig mor. I hendes øjne handler det i høj grad om, hvorvidt hun har brugt tid nok på sine børn og 'fyldt dem nok op' med mor, som hun formulerer det.

Dil Bach argumenterer for, at psykologien er med til at omdefinere familiens funktion i børns udviklingsproces. Siden midten af 1800-tallet er der udviklet en ny forståelse af børn og barndom. Hvor børn tidligere blev set som små voksne, begynder man, i takt med psykologiens udbredelse, at opfatte børn som skrøbelige væsener.

Dil Bach bygger videre på den britiske sociolog Nikolas Rose, som mener, at psy-

kologien har bevirket, at middelklassemoderen siden begyndelsen af 1960'erne er blevet tildelt en afgørende rolle i maksimeringen af barnets evne til at tænke, argumentere, læse, skrive og regne.

Ligesom moderen tidligere blev allieret med lægen, og stadig er det, bliver hun nu også en allieret i pædagogiske programmer.

Psykologiske teorier om kognitiv udvikling og 'vigtigheden af de tidlige år' forvandler ifølge Nikolas Rose det hjemlige hverdagsliv til et kompleks af læringsmuligheder. Forestillingen er, at hvis særligt moderen gør det godt, så vil barnets chancer i livet blive enormt forbedret. Hvis hun fejler, vil det ikke gå barnet godt i skolen eller i livet som sådan.

SAMTIDIG MED det ændrede syn på barndommen udvikles den borgerlige kernefamilie, hvor opdragelsesopgaven i stadig højere grad bliver de enkelte forældres ansvar og ikke som tidligere hele voksen-generationens. Det bliver muligt at give nogen æren for børns meritter og skylden for deres fiasko. Er børnene ængstelige, umotiverede eller klarer sig dårligt, har forældrene fejlet.

Den forældredeterministiske tænkning placerer et kæmpe ansvar på foræl-

drene for deres børns udvikling. Det er på mange måder til gavn for børnene, men tænkningen kan give bagslag.

Dels fratager den paradoksalt nok forældrene ansvaret for deres egne liv, for de lader deres liv centrere om børnene.

Dels trækker tænkemåden en del af ansvaret og autoriteten ud af professionelle opdragelsestinstitutioner som vuggestuen, børnehaven, skolen og SFO'EN.

FILOSOFFEN Immanuel Kant udtalte for 200 år siden, at barnet aldrig vil opnå 'målet med sin eksistens', hvis opdragelsen alene bliver overladt til hjemmet. For forældrene »opdrager i almindelighed kun deres børn på en sådan måde, at de passer til den foreliggende verden, hvor fordæret den end måtte være».

Det er muligvis trukket skarpt op, men filosofien har fat i en central pointe, vi er ved at glemme i dag: Det er ikke kun forældrenes skyld. Det er også 'samfundets skyld'.

analyse@pol.dk

Camilla Mehlsen, cand.mag., indeholder af Mehlsen Media, redaktør af magasinet Asterisk og tilrettelægger ved Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, Aarhus Universitet. Asterisk nr. 56 har fokus på forældreansvar.

... Libyens vej til frihed

Act of the African Union, artikel 4h, som fastsætter »(t)he right of the Union to intervene in a Member State pursuant to a decision of the Assembly in respect of grave circumstances, namely war crimes, genocide and crimes against humanity» som et af de principper, den skal operere ud fra. Kommissionen har i en pressemeddelelse fordømt overgrebene på civilbefolkningen, men opfordret til dialog som den eneste vej til løsningen. Men måske er det tid til handling? Måske er det herfra, at et indgreb skal komme?

Der er nogle helt centrale aktører, der har indflydelse og mulighed for at påvirke udviklingen af begivenhederne i Libyen. USA er blandt dem, der kan spille en afgørende rolle i kraft af landets interessante historiske forhold til Libyen. USA satte Libyen på terrorlisten som sponsor af terrorisme i 1979 og brød de diplomatiske forbindelser i 1981, alt sammen efter flere års anspændt forhold mellem USA og Libyen som følge af kuppet i 1969, der gjorde Gaddafi til leder af regeringen. Men de to lande kom igen tættere på hinanden, efter at Libyen dels indvilgede i at betale erstatning til familierne til ofrene fra bombningen af et Pan Am-jet over Lockerbie, Skotland i 1988, dels meddelte sin beslutning om at opgive sit program for masseødelæggelsesvåben. USA fjernede herefter Libyen fra listen over statslige sponsorer af terrorisme og genoptog fulde diplomatiske forbindelser i 2006 ... en beslutning, som det måske er tid til at genoverveje!

EN UNIK dimension er, at flere af det libyiske systems spidser nu i stigende grad

undsiges Gaddafi og hans voldshandlinger. Vicechefen for Libyens FN-mission forlangte »fjernelse af regimet omgående», rapporterede *arabnews.com*. Adskillige medier rapporterer, at flere af Libyens ambassadører i en række lande fordømte situationen, og bl.a. den libyske ambassadør i USA meddelte, at »han ikke længere støtter Gaddafi». Den libyske ambassadør i Bangladesh opfordrede til at stoppe protesterne og drab på civile, mens den libyske ambassadør i Indien erklærede sin afsked og opfordrede Sikkerhedsrådet til at iværksætte en luftblokade over Libyen for at blokere for yderligere luftbombardementer.

Det politiske system i Libyen er et særsyn. Libyen har ikke noget selvstændigt civilsamfund – loven har siden 1972 forbudt stiftelsen af grupper, der fremmer ideer, som underminerer revolutionen. Lovgivningen giver mulighed for dødsstraf for personer, der stifter, deltager i eller støtter en sammenslutning forbudt ved lov. Ikke desto mindre og i modsætning til tidligere år har vi været vidne til tolvende, men (i den libyske kontekst) interessante diplomatiske tilnærmelser og bedre forbindelser med USA og Europa. På trods af disse imødegående tiltag kan Libyen dog ikke siges at have forbedret sin menneskerettighedssituation.

GADDAFI er en mand, hvis næste skridt man aldrig kan forudsæ. Han er utilregnelig og kan ikke forventes at reagere rationelt på normale diplomatiske processer. Han beskrives af mange som en klovn, som dum eller skør. Det kan virke fristende at erklære sig ubetinget enig

heri, men han gør sig også indimellem nogle kloge træk, hvilket samlet set gør Gaddafi til en særdeles farlig leder.

Gaddafi var den første arabiske leder til at træde frem og kommentere den tunesiske revolution 15. januar 2011. Gaddafis uopfordrede kommentarer til den tunesiske revolution

var en latterliggørelse af den tunesiske befolknings viljestyrke og af mindet om dets martyrer; mange tunesere følte sig fornærmede og vrede over, hvad han sagde. Det kom derfor måske lidt som en slags oprejsning, da mange libyere den følgende dag gik på gaden i byer al-Bayda den følgende dag for at protestere mod de massive samfundsmæssige problemer, som hans regimes åbenlyst urimelige fordeling af olieindtægter gennem årtier havde resulteret i. Det er værd at bemærke her, at libyerne rent faktisk var de første, der følte sig tvunget og inspireret af, hvad der skete i Tunesien; de tidlige libyske demonstrationer var imidlertid noget tøvende, de manglede den selvsikkerhed og selvtillid, som den egyptiske revolution bragte i sit kølvand. Den omstændighed, at Gaddafi reagerede omgående ved om-

styrtelsen af Ben Ali på måder, der var i modstrid med det tunesiske folk vilje, kan kun tages som et udtryk for, at han på dette tidlige tidspunkt af den arabiske revolution var forudseende nok til at frygte, at Ben Alis skæbne snart skulle overgå ham selv.

Serie Den der familie

På debatsiderne sætter vi i denne tid fokus på familien: kernefamiliens tyranni, retten til børn, moderne forældres forhold til børn og karrieremødre. På analyseplads vil Camilla Mehlsen de næste tre uger skrive om de moderne forældreroller.

Ifølge SMS-beskeder i omløb i Tripoli har den libyske Kommission for Generel sikkerhed, styrets højeste sikkerhedsagentur, på det statslige tv opfordret borgerne til at samarbejde og informere om dem, der ledede de unge eller har hørsynet dem med penge, udstyr osv. Den uanvendte officer eller embedsmand, der har leveret meddelelsen, lokkede med et 'lukrativ tilbud' til alle, der bidrager. Det er tydeligere bevis på, at det ustabile, men olierige regime er villig til at investere alle sine ressourcer i at knuse oprøret mod Gaddafis regime. Det samme gælder Gaddafis familie, når man hører Saif, Gaddafis søn, bebrejde Canada for kaos i Libyen og forklare til Al-Arabiya, at alt er, som det skal være, i Libyen, hvor folk går i skole osv. Man kan spekulere på, hvor han få disse oplysninger fra!

DET ER TRIST, men det er måske først, når flygtningestømmene truer Europa, at vi har det med at vågne op. Og da er det ofte så tæt på, at vi griber til forhastede beslutninger. Men Europa skal være varsom med at lade sig friste af ukritisk at anvende militær magt – selv om det kan synes at være den mest nærliggende løsning. Også selv om udsigten til en regulær tsunami af flygtninge også er en kærkommen lejlighed for Berlusconi til at fjerne fokus fra sit politiske livs krise. Og hans

tropper står da også allerede klar. Verden holder vejret og ser lige nu tavst til, hvad der sker i Libyen. Lidt for tavs. Men ikke uden grund. Også i andre lande ulmer opgøret, og mens diktatorerne i Tunesien og Egypten i det mindste indså, at deres rolle var udspillet, før det udviklede sig til folkemord, så udfolder resterne af Gaddafis regime sin hensynsløshed i al sin gru.

Tuneserne og egypterne viste verden, at et folk kan sige nej til dsin leder. Og hvad der sker i andre lande, afhænger også lidt af, hvordan det går libyerne. Men om libyerne får succes med deres revolte eller bukker under for volden, og hvordan de bliver befriet, bliver også afgørende for, hvad der sker i regionen.

Det internationale samfund kan ikke lade Europa – eller bare italienerne for den sags skyld – generobre gamle kolonier – lige ovre på den anden side af sundet. Det kan få uforudsigelige følger for forholdet mellem andre nordafrikanske stater og deres tidligere koloniherrer og give regimer held til at 'bevise', at oprørerne kommer udefra. Det vil give dem mulighed for at flytte fokus fra undertrykkelse og frihedskamp til påstået vestlig magtsyge og arrogance. Og i bedste fald 'bare' tage ejerskabet over den arabiske revolution fra de folk, der ofrer sig for den. For ikke at tale om, at der næppe er et folkeretligt mandat til at gribe ind, så længe FN's Sikkerhedsråd ikke udsteder en resolution om direkte indgriben.

GADDAFI var ironisk nok selv stor tilhænger af ideen med Den Afrikanske Union, der som nævnt i sit stiftende dokument

faktisk har indbygget et stående mandat for unionen til at intervenere i en stat, når en despot udrydder sin befolkning. Mandatet er aldrig for blev taget i brug, men måske tiden er inde, for Afrika har ikke råd til et nyt Rwanda.

Men europæisk handlekraft handler også om rettidig omhu. Vi skal kunne diskutere, om vi har været tilstrækkeligt kritiske mod regimerne, om vi historisk set har gjort nok for at fremme reformvenlige kræfter osv. Men ikke nu. Det kræver omtanke, vilje, og at man ikke spilder tiden.

Lige nu skal Europa lægge pres på de afrikanske ledere til at udfolde deres mandat til gøre en ende på de massive overgreb og forbrydelser imod menneskeheden, som Gaddafi og hans lakajer gør sig skyldige i. Og vi skal facilitere, at Afrikas aktion bliver mulig – Europa skal tilbyde den støtte, der er nødvendig, for at det kan lykkes. Det være sig i form af humanitære leverancer, økonomiske bidrag, strategisk logistisk støtte og materiel – både nu og når rædslerne er standset. Vi skal handle, for det er for sent. Det internationale samfund har en moralsk pligt til at gribe ind i Libyen, undgå flere massakrer og støtte landet på vejen mod demokrati og frihed. Den Afrikanske Union har mandatet. Der er ingen vej tilbage, kun frem!

ASHRAF MIKHAIL PEDRO FONSECA

KRONIKEN I MORGEN REZA RAHIMPOUR 'Så er det din tur, Ali!'

www Har du kommentarer til Kroniken – gå ind på politiken.dk/kroniker